

KPC Groep
 Verstand van leren
 Gevoel voor mensen

Kris Verbeeck & Maaike Verschuren

Methode de baas of baas over de methode?

Panamaconferentie Noordwijkerhout, 22 januari 2010

Welkom

Doel bijeenkomst

- Kennis nemen van de pedagogische, inhoudelijke en didactische kwaliteit van de rekenles
- Reflecteren op de kwaliteit van de rekenles/activiteit
- Verkrijgen van tips om doelgericht te rekenen

KPC Groep

Wat gaan we doen (70 min.)

- Kennismaking en reflectie op pedagogische, inhoudelijke, didactische kwaliteit: 10'
- Presentatie van onze visie: 10'
- Samen lesvoorbeelden bekijken en analyseren: 15'
- Doelgericht rekenen: een manier om te werken aan kwaliteit: achtergronden: 15'
- Tips om baas te blijven over de methode 5'
- Wat betekent dit naar de leerkracht en de begeleiding van de leerkracht? 10'
- Afronding en handige hulpmiddelen 5'

KPC Groep

KPC Groep

Pedagogische kwaliteiten

3 psychologische basisbehoeften
(zie *katern wie de schoen past . . .*)

- **Autonomie:** keuzes / eigen inbreng
(zie *katern: op eigen vleugels*)
- **Relatie:** mogen zijn wie hij/zij is
- **Competentie:** zijn kunnen aanspreken

KPC Groep

Uit ons onderzoek blijkt . . .

- Autonomie Uitspraken:

*Kiezen uit rekenopdrachten is leuk.
 Het is fijn om zelf te plannen wanneer ik reken.
 Hier kan je kiezen hoe je rekent.
 Ik vind het leuk om zelf te beslissen met wie ik reken.
 Nu kies ik rekenopdrachten waar ik iets van leer; dingen die echt voor mij zijn.
 'Je moet zelf willen leren, je moet het voor jezelf doen.'
 'Vroeger moest ik alles doen wat de meester op het bord had geschreven. Hier mag ik tenminste zelf kiezen en dat is veel leuker.'
 'Over wat ik ga kiezen, moet ik wel nadenken.'*

*En dus niet:
 Als de meester zei: 'Nu gaan we rekenen, moesten we allemaal hetzelfde doen uit het boek. Saai!'*

KPC Groep

Relatie / ondersteuning uitspraken

- *Hier word ik niet gepest / uitgelachen als ik de som niet snap*
  - *Hier houden ze rekening met mij als ik rekenmateriaal nodig heb!*
  - *Leerkracht of andere kinderen helpen mij om sommen uit te leggen!*
  - *Ik weet dat de juf komt om mij de moeilijke opgave uit te leggen!*
  - *Hier zijn de juffen en meesters aardig!*
  - *'Op de vorige school was het zie maar en dan vroegen ze wel even 'hoe gaat het' en dan waren ze weer weg.'*
  - *Hier worden ze niet meteen boos, daar was ik wel opgelucht over.'* *'Daar legden ze het maar 1 keer uit en hier zoveel als je maar wilt.'*
  - *Rekenen vind ik moeilijk, maar 'de juffen helpen mij met breuken en procenten.'*
- En dus niet:
- *De juffen waren er niet aardig alsof we geen mensen waren. We moesten de hele tijd in een bankje zitten.'*

Competentie uitspraken

- *Hier mag ik opgaven die al lang weet overslaan en doorwerken. Zelfs uit boek van groep 7.*
- *Soms krijg ik het rekenwerk niet af en dan hoef ik alleen de eerste sommen van elk rijtje te maken.*
- *Hier mag ik op mijn eigen tempo werken en niet met allemaal samen.*
- ***'Bij rekenen heeft de juf onderzoeksvragen, die zijn echt leuk.'***
- *'Meester bespreekt elke dag een som met de groep. Je mag dan vertellen hoe je die opgelost hebt.'*
- *Tijdens het oefenen maken we soms opgaven voor elkaar.*
- ***'Daar moest je bijvoorbeeld ook al keer doen ook als je het niet kon.'***

En dus niet:

- *Je moest er altijd met de klas meedoen ook al ben je verder.*
- ***'Ik moest de hele tijd in de klas zitten en bij rekenen was het veel te gemakkelijk.'***
- *Er was een soort plusgroepje, maar die meneer paste niet zo bij mij, hoe moet ik het zeggen? En de andere meneer die legde het te makkelijk uit.'*

Inhoudelijke kwaliteiten

- Vakkennis (modellen)
- Oog hebben voor rekenen in actualiteit
- Leerstoflijnen
- Cruciale leermomenten
- Vakliteratuur bijhouden (websites)
- Bezoek conferenties
- Intervisie met collega's

Inhoudelijke uitspraken

- Om de oppervlakte te kunnen berekenen, gebruik ik het roostermodel.
- Het aantal slachtoffers in Haïti is enorm. Hoe groot op de totale bevolking in Haïti?
- Eerst handelen kinderen met concrete materialen, daarna leren zij modellen en getalrelaties waarna zij formele opgaven kennen.
- Het verkort tellen (subiteren) is een kritiek moment naar het optellen en aftrekken toe.
- In Bartjens staat een leuk rekenspel. Heb jij gelezen hoe je effectief kunt oefenen?
- Ik was onlangs op de Panamaconferentie en daar heb ik interessant lesvoorbeeld gezien.
- Hoe leg jij het delen uit in de bovenbouw? Volgens de staartdeling of kolomsgewijs delen?

Didactische kwaliteiten

- Observeren van ontwikkeling kinderen
- Praten met kinderen: wat heb je geleerd?
- Boeiend een rekenonderwerp verkennen
- Handelen op de verschillende niveaus van de ijsberg
- Aandacht voor oefenen, automatiseren en memoriseren
- Actieve opdrachten organiseren (toepassen)
- Efficiënte organisatie (tijd, management)

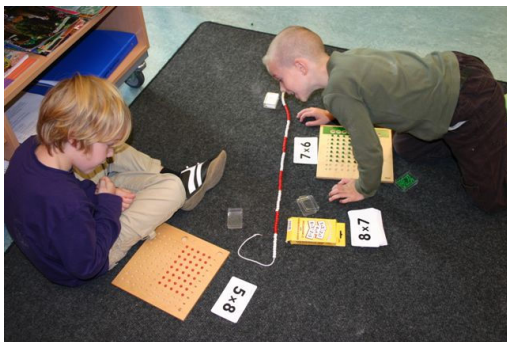

Didactische uitspraken

- Kan Robin tellen in sprongen?
- Wat heb je geleerd tijdens deze rekenopdracht?
- Kun je op kladpapier tekenen hoe je deze opgaven hebt uitgerekend?
- Tijdens de week oefen je elke dag flitskaartjes met de vriendjes van tien.
- Heb ik genoeg tijd voor de rekenles? Liggen alle materialen klaar? Rekenen de kinderen elke dag ongeveer 30 minuten intensief?

Voorbeelden uit de praktijk

Doelgericht rekenen

Denken in doelen

Vak	Groep	Groep	Groep	Groep
	Letters leren g, t, k, m, h, p	AVI 2 oefenen	AVI 3 oefenen	AVI 4 en hoger oefenen
Spelling	Dictee g, t, k, m, h, p	Klanken oe, eu, ui,	Klanken ou, au, ei, ij	ig-woorden
Rekenen	Tweeling Sommen tot 20	2-erbij sommen tot 20	Tafel van 2 en 4 vergelijken	Steunpunten tafels 3 en 4
Schrijven	Verhaal vertellen	Verhaal stempelen	Stripverhaal maken	Samenvatting schrijven

Wat betekent dit voor leerkrachten?

Tips om baas te blijven over de methode

= *Kiezen voor de ontwikkelingslijn van het kind in plaats van de lijn van de methode*

- Ken de **rekendoelen / cruciale momenten**.
- Bepaal waar kinderen zitten in hun rekenontwikkeling.
- Geef **instructie of verwerking** die kinderen nodig hebben; benoem de rekendoelen.
- Organiseer het **klassenmanagement** zodat je begeleiding kan geven op maat, en zodat kinderen weten wat de volgende stap is zijn en waar ze **vervolguitdagingen** kunnen vinden.
- Creëer een voorbereide **rekenomgeving** met hulpmiddelen op verschillende niveaus van de ijsberg.
- Geef kinderen eigen **werkkeuzes** op basis van hun ontwikkelingsstap en de doelen die ze kunnen bereiken.
- Reflecteer met kinderen hun werk, **wat heb je geleerd?** waar ze staan in hun ontwikkeling en bepaal in overleg de volgende stap.

Wat betekent dit voor begeleiders, opleiders, ontwikkelaars, onderzoekers, etc. ?

Handige hulpmiddelen

- Kijkwijzers voor de rekenles / *Boekje: Op eigen vleugels*
- Kwaliteitskaarten PO Raad / *Doelen in kindertermen*
- Referentieniveaus rekenen. / *Boekje: Leren en laten leren*
- Cruciale leermomenten*. / *Boekje: Wie het schoentje past . . .*

Voorbeelden uit de praktijk

- Boekje: Rekenen, maar dan anders.
- Boekje: Passen en meten: doelgericht rekenen in het basisonderwijs (verschijnt binnenkort)*.

Doelgericht observeren

- Kijk! groep 5-8 module rekenwiskunde.
- Ooggetuige.

Kinderen zijn meer dan cijfers

Terugblik op deze workshop

Wat wil je onthouden uit deze werkgroep?

Worden we er
nou ook echt
beter van ... ?

Op ons kan je rekenen!

k.verbeek@kpcgroep.nl

m.verschuren@kpcgroep.nl